

PRIMORSKE BOŽJE POTI

Marija Vnebovzeta v Vremah

Romar se bo čudil, zakaj je cerkev Marije Vnebovzete tako daleč zunaj Vremskega Britofa in drugih naselij. Takrat, ko so jo zidali, je bil njen položaj važen: postavili so jo na križišče cest - ena je vodila ob reki v notranjost, druga pa v Brkine.

V tistem delu slovenskega sveta, kjer se v skrivnostnih globinah zemlje že tisočletja snujejo najlepše umetnine narave, leži Vremska dolina. Notranjska Reka si je med Vremščico in brkinskim gričevjem utrla pot in vanjo naplavila rodovitno zemljo, preden je poniknila v skrivnostne globine Škocjanskih jam. Tistih, ki so prištete med svetovno dediščino, za katero pa zaradi naše malomarnosti premalo skrbimo. Tu, kjer se križata sredozemsko in celinsko podnebje, srečujeta kraška burja in primorsko sonce, je slovenski človek napravil rodovitne njive, si pozidal slikovita gručasta kamnita uredil in postavil značilne božje hrame. Najpomembnejši med temi stoji na polotoku, ki ga obliva Reka: svetišče Marije Vnebovzete v Vremah.

Naplavljen kraj?

Vremski Britof, Dolnje in Gornje Vreme, le od kod ta imena, ki jih srečujemo ob poti iz Divače proti notranjski Ribnici? Po stari razlagi ima beseda vreme koren v staroslovanski besedi reme, kar naj bi pomenilo naplavljen kraj. Reka Reka, ki že tisočletja naplavlja ta kraj, je najboljše potrdilo za to razlago. Vremska dolina je bila že v davni prehodna. Tod je vodila ena od treh največjih poti od morja v notranjost celine.

Zanimivo je, da je sredi polja le malo stran od te

cerkve stala prva prafarna cerkev sv. Jurija. V njej naj bi po pripovedovanju starih Vremcev duhovnik ob nedeljah maševal šele takrat, ko so na belih konjih prijezdili k službi božji vsi kmetje iz okolice. Z jožefinskimi reformami konec 18. stoletja je cerkev sv. Jurija propadla. O njenem patronatu pa govorijo freske v božjepotni Marijini cerkvi - kar na več mestih je umetnik upodobil starega farnege patrona na konju z zmajem. O tem, kdaj je bilo župnijsko središče preneseno k Marijini cerkvi, ni ohranjenih pričevanj. Uničil jih je ogenj leta 1700, ko je pogorelo staro župnišče.

Pastir najde kip

O nastanku Marijine cerkve legenda govori, da je bila v tistih časih dolina še poraščena z grmovjem in je služila pastirjem, ki so pasli črede ovac po njej. Enemu od njih je ovca rada uhajala iz tropa in hodila po svoje. Da bi jo lažje sledil, ji je navezal na nogo prejo. Tako ga je pripeljala na mesto, kjer je stal Marijin kip. Ovca ga je oblizovala. Pastir je vzel kip, ovco pa pognal v čredo ter se zvečer vrnil v vas. Drugo jutro je po stari navadi gnal ovce na pašo. Ponovno mu je ista ovca izginila. Spet je našel na istem mestu ovco in tudi kip! Dogodek je opisal vaščanom. Razumeli so to kot znamenje, s katerim jim Marija dopoveduje, naj na kraju,

kjer se je to dogajalo, postavijo cerkev in jo v njej častijo.

Današnja vremska cerkev najbrž ni tista, o kateri govori legenda, a treba je reči, da je prav cerkev privlačna s svojo obnovljeno zunanjščino. Notranjost pa nas preseneti najprej zaradi svetle baročne ladje in poslikanega gotskega prezbiterija. Tudi vsa oprema, pet oltarjev in prižnica, je kamnita in okrašena z raznobarnim marmorjem. Za ljubitelje umetnosti je zanimanja vreden gotsko obokan in poslikan prezbiterij iz ok. 1440, ki so mu v 17. stoletju prizidali ali temeljito predelali trojno ladjo. Da so sem romali že takrat, zgovorno pričajo glagolski napisi na steni za oltarjem, o današnjih romarjih pa pričajo votivna srebrna srca. Našo

pozornost pa posebej pritegne majhen kip Marije z Jezusom v niši na desni strani. Izklesal ga je iz kamna kipar **Janez Podlipec** sredi 15. stoletja. Morda je prav ta tisti, ki so ga naši predniki častili v glavnem oltarju, dokler ga ni zamenjala sedanja skupina Marijinega kronanja.

FRANCI PETRIČ

Med zanimivostmi velja omeniti grobnice pod tlakom cerkve z lepimi nagrobnimi ploščami. Tu so pokopavali plemenitaše, ki so bili dobrotniki tega svetišča.

Zvonika z baročnima kapama in obokano preddverje kar vabijo v notranjost svetišča